

Lättähattu kiinnosti ja kyytiin nousijoita riitti, kun museojuna pysähtyi Juankosken asemalla huhtikuussa 2015.

Minimalistinen vaihtoehto palauttaisi henkilöliikenteen hiljaiselle radalle

Henkilöjunat raiteille reilulla neljällä miljoonalla

HEIKKI RISSANEN

RAUTATIEMATKUSTAMISEN

edistämistä ajava Suomen Rautatiematkustajat ry pump-paa vauhtia resiinaan, palauttaakseen junaliikenteen Itä-Suomen hiljaisille rataosuuk-sille.

Muun muassa Joensuu-Luikonlahti-Juankoski-Siilinjärvi -radalla liikennettä on nip-paa nappa niukin naukin, ettei-vät kiskot pääse ruostumaan.

Tavarajunia kulkee nyky-ään rata-osuudella harvem-min kuin yksi vuorokaudessa.

Radan viimeinen vaihe val-mistui 1960-70-lukujen vai-huudessa. Näin ollen radalla ei kulkenut aikanaan edes nos-talgisia lättähattuja. Henkilö-liikenne rataosuudella on ol-lut varsin vähäistä muuten-kin. Yöjuna Joensuusta liiken-nöi radalla muutaman vuoden ajan 1980-luvulla.

Sen jälkeen henkilöliiken-nettä on ollut vain erittäin sa-tunnaisesti. Viimeksi kevääl-lä 2015, kun museojuna Kei-teleeltä kiillotti kiskoja radal-la vanhalla kunnan lättähatul-la Jyväskylältä Pieksämäen, Kuopion, Siilinjärven, Juan-kosken kautta Viinijärvelle ja takaisin.

SÄÄNNÖLLISEN henkilöliiken-teen palauttaminen radalle ei kuitenkaan ole utopiaa, vau-kuuttaa Suomen Rautatiemat-kustajat yhdistyksen puheen-johtaja Kalevi Kämäräinen.

Tosin henkilöjunien palauttaminen on tiukan vään-nön takana. 2013 valmistu-nut Nopeat Itäradat neuvot-telukunnan toimeksiannosta tehty konsulttiselvitys päätyi henkilöliikenteen palauttamisen kustannuksissa reiluun 55 miljoonaan euroon.

Sekin on näillä näkymin mahdotonta toteuttaa, vaikka liikenne hoituisi kevyesti kiskobusseilla. Sähköistäminen ja ratarakenteiden muuttaminen raskaamman kaluston vaati-musten mukaisesti hilaisi hin-talapun jo pilvien yläpuolelle.

RAUTATIEMATKUSTAJIEN pu-heenjohtaja antaa viralliselle

laskelmille kuitenkin huutia. Henkilöliikenne saataisiin pala-utettua rataosuudelle reilun neljän miljoonan euron investo-ineilla. Ratamatkaa Kuopion ja Joensuun välillä on pyöreästi 170 kilometriä.

”Radan sähköistämistä on tässä taloustilanteessa turha haaveilla, mutta henkilöjuna-liikenne olisi mahdollista pienin investointikustannuksin. Samalla yhteiskunnan ylläpi-tämä kallis raitinfra saataisiin nykyistä tehokkaampaan hyö-tykäyttöön”, Kämäräinen vau-kuuttaa.

KONSULTTILASKELMIEN halpuuttamiseen on päästy kar-simalla muun muassa eritasoliittymä ja keventämällä liikenneasemien turvarakenteita.

”Vallitseeko meillä turvali-suusabsolutismi. Ovatko lii-kennepaikkojen kalliit yli- ja alikulut todella tarpeellisia” Kämäräinen kysyy.

Radan ylläpitämisen muuta-maa päivittäistä junaa väiste-lemällä saattaa kuitenkin olla miellyttävämpi kokemus, kuin laiturilta toiselle siirty-minen virtsanhajuisten hissi-ien kyydissä. Nämä tuoksuhi-sit osaltaan nostavat kustan-nukset niin korkealle, etteivät henkilöjunat kulje eikä liiken-nepaikkoja rakenneta”, rautatiematkustajien puheenjohta-ja kärjistää.

KUN henkilöliikenteen mono-poli on murtumassa, operaat-toriksi voidaan harkita muuta-kin kuin perinteistä VR:ää.

Muun muassa Onnibussi on ilmoittanut kiinnostuksensa ratarakon hiljaisten osuuk-sien liikenteen hoitamisesta.

Vaikka henkilöliikenteen to-teuttaminen Itä-Suomen hil-jaisilla radoilla on enemmän kuin pitkissä kiskoissa, on hal-payhtii tehnyt mahdollottaman mahdolliseksi jo bussiliiken-teen puolella.

Tässä lähentymiskulmassa Kämäräisen esitys on tervetul-lut avaus keskustelulle jo ole-massa olevien kalliiden investo-intien tyhjäkäynnistä.

”Voidaan myös kysyä, käy-

tetääkö valtion niukkoja va-roja tällä hetkellä järkeväs-ti. Hallituksen budjettiesityk-sessä on 11 miljoonan euroa suunnittelurahaa Pisara-ra-dalle, vaikka sitä tarvitaan vastajoskus 2030-luvulla”, Kämäräinen heittää.

”Tuolla summalla henkilö-junaliikenne saataisiin mah-dolliseksi välille Joensuu-Kuopio ja Joensuu-Oulu. Li-säksi jäisi rahaa vielä johonkin muuhun pikkuhankkeeseen.

Junavuorot voitaisiin yhdistää kaluston ja junahenkilö-kunnan hyödyntämisen kan-nalta Pieksämäki-Joensuu-Kontiomäki -liikennepakettiin, Kämäräinen kaavaillee.

KÄMÄRÄINEN vakuuttaa ole-vansa tosissaan esityksensä takana.

”Ei tämä huuhaata ole, vaan perustuu laskelmiin ja olemas-sa olevien rakenteiden hyö-dyntämiseen. Ei muttu-tuntu-maan. Tarkoitus on avata esi-tyksellä keskustelu ratojen ot-tamisesta käyttöön.

”Jos henkilöliikenteen infra-

Matkustajia nousemassa museojunan kyytiin Sankinmäen seisakkeella Nilsissä.

kustannuksina on pidetty reilun 55 miljoonaa euroa, on loogista päätellä, että vähäisempikin kes-tävä matkustajamäärä on mah-dollinen, jos kulueria saadaan huomattavasti pienennettyä, Kämäräinen suhteuttaa kusan-

nia matkustajamääriin.

Tosin henkilöjunien kannattavuuskysymykset vaati-vat kuitenkin omat tarkem-mat analyysit. Jotain voidaan kuitenkin päätellä jo olemassa olevien tietojen pohjalta, juris-

tina elämäntyyliä tehnyt Kämäräinen myöntää.

”Olen kuitenkin vakuuttu-nut, että minimalismi on tar-peen, jos henkilöjunia todella halutaan kaupunkien väliselle radalle.”

Yhdistelmäjunilla kalusto kierrätykseen

molempiin päihin tulee kisko-bussi. Sekä veturiksi että työn-tyräksi. Yhdistelmä olisi myös läpikuljettava.

KUSTANNUSLASKELMIEN li-säksi Kämäräinen on myös ai-katalluttanut tarkoin radan liikenteen.

Matkustusaika 170 kilomet-riin ratamatka Kuopiosta Joensuuhun olisi tunti 48 minuut-tia.

Kun radalla on jo olemassa olevan kuluvalvonta, matka-vauhtina voidaan pitää osu-della Siilinjärvi-Viinijärvi ko-konaisuudessaan 120 kilomet-riä tunnissa.

Siilinjärveltä Kuopioon matka tahtuisi jo 140 kilomet-riin tuntivauhdilla, mutta las-kelmassa käytetty kalusto ra-jaa vauhdin 120:n kilometriin tunnissa.

Aikatauluesityksen väli-pysähdykset ovat Joensuusta lähdeittäessä Ylämyllyllä, Outo-kummussa, Luikonlahdessa, Juankoskella ja Siilinjärvellä.

SEISAKKEINA ja junien koh-taamispaikkana Luikonlahti ja Juankoski kaipaavat myös laiturit. Konsulttiselvitykses-sä Luikonlahden laituritöihin on laskettu kuluva miljoona euroa.

Kämäräinen on nipistänyt kustannusarvion 340 000 eu-roon liikennepaikan rakenteita keventämällä. Juankosken laiturirakan miljoonan eu-roon kustannusarvio kutistuu 240 000 euroon.

Konsulttiselvityksessä Kaavin liikennepaikalle on laskettu viiden miljoonan euron kus-tannukset. Minimalistisessa versiossa kiskobussi sivuuttaa

Kaavin pysähtymättä.

Tosin Kaavi on mahdollista liittää liikennepaikkaksi, mikä toisi muuttaman minuutin pi-dennystä aikatauluun.

MILJOONAN euron säästö vi-ralliseseen esitykseen tulee siir-tymäkaarien ja kallistusten osalta Viinijärvi-Siilinjärvi-osuudella.

”Miettämisen jälkeen jä-tin ne pois olettamuksella, et-tä lähtökohtana on 120 kilome-trin tuntinopeus. Se ei eh-kä edellytä rataa muutoksia, kun rataa ei kohdistu sieta-mättömiä lisärasitusta” Kämäräinen karsii virallisen las-kelman kustannuksia kohta kohdalta.

Lähtökohta kun on henkilöliikenteen palauttaminen radalle suhteellisen halvalla ja helposti.